

Notat

Til	Familie- og Socialudvalget	Juridisk Kontor FB
Kopi til	Indtast Kopi til	Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen
Fra	Lars Uldahl	Sønderbro 12
Sagsnr.	2016-069209	9000 Aalborg
		Init.: AR

17. november 2016

Arbejdsmetoder i Kontrolteamet

Forvaltningens indsats mod socialt bedrageri er centreret omkring Kontrolteamet.

Teamet består af 5 fuldtidsstillinger, heraf 1 teamleder. Målsætningen er at spare ydelser for 12 mio. kr. årligt, brutto. Sparede ydelser udregnes ifølge en landsdækkende praksis som summen af krav på tilbagebetaling af allerede udbetalte ydelser og besparelse på fremtidige ydelser fremskrevet med 12 måneder.

Pr. 27.10.2016 har teamet sparet ydelser for 12.065.431 kr. i 2016. Målsætningen for 2016 er således nået.

Kontrolteamets arbejde udspringer af henvendelser fra borgere, egen og andre forvaltninger, SKAT, Politi, Udbetaling Danmark etc.

Sagstyper

Groft set kan man opdele Kontrolteamets sager i 2:

- Enligsager
- Dobbeltforsørgelsessager.

Enligsagerne handler om, at Kontrolteamet modtager anmeldelse om en person, der er registreret som enlig, men reelt har en anden voksen boende på adressen og derfor ikke er berettiget til ydelser som enlig.

Dobbeltforsørgelsessagerne omhandler borgere på kontanthjælp, sygedagpenge eller anden offentlig forsørgelsesydelse, som har en indtjening, som forvaltningen og skattemyndighederne ikke er bekendt med.

Dertil kommer sager om ophold i udlandet, fiktive adresser (ude-/hjemmeboende takst, kontanthjælp og SU) etc.

Sagerne omkring dobbeltforsørgelse er mere enkle end samlivssagerne. Reglerne for at modtage kontanthjælp og sygedagpenge er ret klare, hvor reglerne for at modtage ydelser som enlig lægger op til en konkret vurdering.

Eksempelvis er det ret enkelt at nedsætte en borger, der modtager kontanthjælp, med 1/3 i 3 uger pga. uoplyst ferie i udlandet, da borgeren ved ansøgningen med sin underskrift erklærer sig indforstået med, at han/hun ikke må tage udenlands uden at orientere sin rådgiver. I en samlivssag er det derimod relativt svært at sandsynliggøre, at en borger er bekendt med vilkårene for at modtage ydelser som enlig, da det er en konkret vurdering, om borgeren indgår i et praktisk og økonomisk fællesskab, der kan sidestilles med det fællesskab, man har i et samlivs- eller ægteskabslignende forhold.

Vi har cirka dobbelt så mange dobbeltforsørgelsessager, som vi har samlivssager. Pr. d. 03.11.16 har Kontrolteamet i 2016 afsluttet 136 dobbeltforsørgelsessager, hvor der har været resultat i form af stop og/eller tilbagebetaling i de 57. Vi har til sammenligning afsluttet 67 samlivssager med resultat i form af stop og/eller tilbagebetaling i de 18. Det skal oplyses, at samlivssagerne – som oftest – tager meget længere tid at behandle end dobbeltforsørgelsessagerne.

Arbejdsmetoder

Teamet anvender primært forskellige registre som arbejdsredskaber for at afsløre socialt bedrageri. Endvidere er der tæt kontakt til forskellige samarbejdspartnere, f.eks. SKAT, Politi og boligselskaber. Teamet har desuden god kontakt til andre nordjyske kommuner, ligesom samarbejdet omkring kontrol dyrkes i 6 By regi.

Som grundlag for arbejdet bruges de muligheder, der er i lovgivningen – f.eks. muligheden for at indhente oplysninger, jf. retssikkerhedslovens § 11c. Endvidere anvendes som et praktisk arbejdsredskab en håndbog udarbejdet af KL.

Kontrolteamet følger endvidere de retningslinjer, som Ombudsmanden har lagt sig fast på i udtalelser samt de principafgørelser, som Ankestyrelsen offentliggør.

Da kontrolarbejdet ofte foregår på områder, hvor borgeren ønsker at skjule sine handlinger, fører det til drøftelser af forskellige arbejdsmetoder, hvor ønsket om effektivitet og resultater skal overvejes i forhold til lovgivningsmæssige begrænsninger og etiske overvejelser.

Nedenfor redegøres for redskaber, som kan tænkes anvendt i kontrollen, med henblik på drøftelse i udvalget.

Kontrolaktioner:

Kontrolteamet foretager egne kontroller efter Retssikkerhedslovens § 12a. Kontrollerne har 2 aspekter; Kontrol og vejledning. Det er udelukkende sygemeldte selvstændige, der fokuseres på. Årsagen er, at erfaringen viser, at mange selvstændige registreres forkert, når de sygemelder sig. Mange registrerer sig som 100 % sygemeldt, men vores kontroller viser, at mange reelt skulle sygemeldes på 75 %, hvor man må udføre arbejde i egen virksomhed i op til ¼ af den normale arbejdstid. Siden denne indsats blev introduceret i 2010 er antallet af selvstændige, der sygemelder sig med 100 % faldet fra 1.182 til 826 pr. år svarende til ca. 30 %.

Tidligere har Kontrolteamet deltaget i adskillige kontrolaktioner i samarbejde med SKAT og fødevarermyndighederne. Tidligere gav det god mening, men efter der er sket en lovændring, der bevirker, at hver myndighed skal interviewe indehaver og ansatte, uden andre myndigheder er til stede, er processen blevet meget tung og uhensigtsmæssig. Af den årsag har Kontrolteamet aftalt med SKAT, at Aalborg Kommune ikke er repræsenteret ved disse aktioner. Oplysningerne om borgere, der modtager ydelser fra Aalborg Kommune, modtager Kontrolteamet, uanset om vi deltager eller ej. Samlet set spares der ressourcer, og de pågældende virksomheder skal ikke svare på de samme spørgsmål mere end 1 gang – SKAT orienterer naturligvis de involverede om, at oplysningerne gives videre til kommunen.

Tilfældige observationer:

I følge gældende lovgivning er det ikke lovligt at foretage systematiske overvågninger af bestemte adresser/ personer. Den opgave tilkommer politiet. Lovgivningen og praksis giver mulighed for at, man som kommunal myndighed kan foretage tilfældige observationer fra offentlig gade og vej. Tilfældige observationer tillægges af Ankestyrelsen en vis værdi ift. indikation for eventuelt samliv. Kontrolteamet fortolker betydningen, tilfældig observation, på følgende måde: Observationerne foretages fra bil på offentlig vej, hvor der kun stoppes kortvarigt i forbindelse med observationen. Dette skal ses i modsætning til overvågning i længere tid (som altså ikke foretages), for eventuelt at konstatere hvilke personer, der konkret befinder sig på en given adresse.

Ovenstående fortolkning vurderes at være i overensstemmelse med lovgivningen på området og har været godtaget i sager i Ankestyrelsen.

Kontrolteamet har indtil videre ikke fundet det nødvendigt at fotografere i forbindelse med observationer, men vi er bekendt med denne praksis fra andre kommuner.

Kontrolteamet foretager i hver enkelt sag en vurdering af, hvorvidt det giver mening at foretage observationer. Generelt skal der være proportioner i indsatsen. Hvis fx en kvinde modtager ordinært og ekstra børnetilskud til 2 børn og ingen andre ydelser som enlig vil vi vurdere, at der ikke skal foretages observationer. Såfremt der er tale om en kvinde, der modtager boligsikring, ordinært og ekstra børnetilskud, økonomisk friplads, udlagt bidrag og SU som enlig forsørger, og formodet samlever er registreret i en 1-værelses lejlighed sammen med 4 andre mænd, vil Kontrolteamet med stor sandsynlighed iværksætte tilfældige observationer.

Uanmeldte hjemmebesøg:

Kontrolteamet har ikke lov hjemmel til at foretage ransagninger i private hjem. Men i de få tilfælde vi finder et uanmeldt hjemmebesøg formålstjenligt – og hvor borgeren på forhånd har givet samtykke til et sådan besøg – benyttes tilbuddet. I praksis benyttes uanmeldte hjemmebesøg i private hjem færre end 5 gange årligt. Borgeren har ret til at trække sit samtykke tilbage og spørges herom inden Kontrolteamets medarbejder kommer ind i hjemmet. Borgeren skal selv være hjemme under besøget.

Brug af IT:

Til belysning af kontrolsager benyttes i stor stil diverse it-systemer både kommunens egne samt internet-baserede systemer f. eks annoncering af ydelser på nettet, Facebook og alm. googlesøgning.

Særligt i forbindelse med Facebook, kan oplyses at Kontrolteamet har oprettet egen profil til brug ved søgning. Profilen er ikke kamufleret som en fiktiv person, men er oprettet under navnet: Kontrolteam.

Praksis og Ombudsmandens udtalelser viser, at oplysninger, som borgerne lægger på en offentlig Facebook profil kan anvendes af myndighederne.

Registersamkøringer

Udbetaling Danmarks Dataenhed laver registersamkøringer for kommunerne, hvor kommunerne nu kan anmode om lister, hvor der søges ud fra bestemte kriterier. Der kan eksempelvis søges efter kontant-hjælps- eller sygedagpengemodtagere med aktivt CVR nr., lige som der kan søges efter kvinder, der er registreret som enlige, og hvor den fraseparerede mand har adresse ved anden familie. Dette er blot 2 af mange mulige kriterier.

Kontrolteamet er meget optaget af de etiske problematikker, der rejser sig, når man benytter sig af registersamkøringer. Der er betydelig risiko for at ramme og eventuelt forstyrre mange borgere, der ikke får offentlige ydelser på forkert grundlag ved at "skyde med spredehagl". Derfor skal søgninger være meget præcise og målrettede for at give mening på en retssikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

Kontroltrin

Vi opererer med forskellige kontroltrin alt efter hvornår en sag startes op. Er Kontrolteamet med i ansøgningsfasen er det kontroltrin 1, den løbende opfølgning er på kontroltrin 2, mens de anmeldelser Kontrolteamet behandler defineres som kontroltrin 3.

Det er indlysende, at megen kontrol i Kontrolteamet foretages på kontroltrin 3, hvor rådgivere ved forbindelse med bevilling af ydelser og opfølgning herpå varetager kontrol efter kontroltrin 1 og 2.

Den senere tid er fokus dog flyttet en smule, da Kontrolteamet i større grad samarbejder med andre aktører internt i kommunen i forbindelse med ansøgningsfasen. Som eksempel kan nævnes, at en medarbejder fra Kontrolteamet 2 dage om måneden er placeret i Sygedagpengehuset, hvor hun assisterer i forbindelse med ansøgning om fleksjob i egen virksomhed. For de rådgivere, der sidder med sagerne, er det at læse regnskaber meget vanskeligt, hvorfor det giver mening, at en medarbejder fra Kontrolteamet hjælper, så der træffes afgørelse på det korrekte grundlag. Alternativet vil være, at kommunen eller borgere efter bevillingen er gennemført opdager, at der er uregelmæssigheder, der evt. kan sætte spørgsmålstegn ved det grundlag bevillingen er sket på. Det alternativ er meget dyrt for kommunen ressourcemæssigt. Målet er, at bevilge den korrekte ydelse på det rigtige grundlag mere end at stoppe en ydelse efterfølgende.

En anden medarbejder hjælper en anden afdeling, når det skal vurderes, om en borger er berettiget til seniorførtidspension. Dette er en stor opgave for de rådgivere, der meget sjældent sidder med opgaven, men for medarbejderen i Kontrolteamet, der har opbygget en rutine omkring opgaveløsningen, er opgaven mere enkel. Igen; Samlet set spares der ressourcer.

Forebyggende arbejde

I Kontrolteamet er vi opsatte på at sikre, at ydelser udbetales på det korrekte grundlag. Samtidig er vi meget optaget af, at der laves forebyggende arbejde, så vi ikke udelukkende "slukker ildebrande", når ydelserne først er udbetalt. Derfor underviser 2 medarbejdere i regnskabsforståelse, så rådgiverne får en viden om, hvad det er vigtigt at lægge mærke til på en borgers skatteoplysninger mv.

Teamleder holder fx med jævne mellemrum oplæg på Skovpark kollegiet, der er et tilbud til unge enlige mødre. Her fortælles om vilkårene for at modtage ydelser som enlig. Desuden er teamleder plus 1 med-

arbejder på Aalborg Universitet ca. 1 gang om året for at fortælle de studerende om kontrolarbejdet og om vilkårene for at arbejde som socialrådgiver i kommunalt regi.

Anmeldelse af socialt bedrageri til politiet

For at der efter straffeloven kan opnås dom, skal anklagemyndigheden bevise, at borgeren har haft forsæt til socialt bedrageri.

I sager om reelt samliv viser erfaring, at det er særdeles vanskeligt for anklagemyndigheden at løfte bevisbyrden. Derfor undlades anmeldelse ofte, efter drøftelse med Politiet vedr. bevisets stilling. Der er tale om en landsdækkende problemstilling. Konkret kan oplyses, at der de sidste 2 år ikke har været anmeldelser til politiet vedr. samliv.

I sager om dobbelt forsørgelse, er bevisbyrden nemmere at løfte. Antallet af sager har været stigende fra 2009 til 2010, og der opnås ofte dom.